

31.5.2021

EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHEN KANSLIA**VIITE: EOAK/5173/2019****Vastaus eduskunnan oikeusasiamiehen antamaan päätökseen****Taustaa**

Eduskunnan oikeusasiamies on tehnyt 8.12.2020 päätöksen, joka koski Mikkelin seudun ympäristölautakunnan tekemistä päätöksistä tehtyä kantelua. Päätökset ovat koskeneet lannan hautaamista ja vesien johtamista kiinteistöllä 491-457-1-215 (Laurila). Mikkelin seudun ympäristölautakunnan päätös (7.12.2017 § 49) koski vireillepanohakemusta, jonka Kalevi Välimäki ja Tapani Aura olivat tehneet Mikkelin seudun ympäristölautakunnalle 30.10.2017. Vireillepanohakemuksen mukaan kiinteistölle 491-457-1-2015 on haudattu lantaa kolme traktorin peräkärnyllistä vuonna 2017, ja vastaavia havaintoja on tehty myös aiempina vuosina. Vireillepanohakemuksessa Välimäki ja Aura vaativat, että alueelle, jonne lantaa on haudattu, tulee tehdä asianmukainen kunnostussuunnitelma toteutusaikatauluineen ympäristöviranomaisen hyväksyttäväksi. Lisäksi vaaditaan, että kunnostuksen jälkeen on seurattava mittauksin ojiin ja Hietasen järveen kulkeutuvien ravinteiden määrää, ja haudatun lannan alueelle tulevien vesien pääsy on estettävä ojituksen mahdollisimman nopeasti jo ennen lannan pois kaivamista niin, että ravinteiden huuhtoutuminen ulkopuolisiin vesiin saadaan oleellisesti vähennettyä.

Kiinteistölle 491-457-4-275 on tehty tarkastuskäyntejä kesällä ja syksyllä 2017 ja Mikkelin seudun ympäristöpalvelut on pyytänyt tilan omistajilta selvityksen lannan hautaamisesta. Kiinteistön 491-457-4-275 omistaja on antanut 8.11.2017 päivätyn selvityksen Uusikuu nimiselle lohkolle sijoitetusta lampolan pehkusta ja muusta orgaanisesta aineksesta sekä vesien johtamisesta lohkolle Uusikuu. Selvityksen mukaan kyseinen Uusikuu -lohko on vanhaa metsämaata, joka on ollut tarkoitus ottaa laidunkäyttöön. Lohkon humuskerroksen kasvattamiseksi lohkolle on vuonna 2015 levitetty noin 150 m³ tilan pellolle perustetun ratsastuskentän alueelta kaivettua multaa, jonka sekaan on sekoitettu noin 20 m³ lantaa. Vuonna 2017 samalle lohkolle on ilmoituksen mukaan viety 3,5 traktorin peräkärnyllistä lampolan pehkua, sekä tyhjennetty vuohien karsina ja pässien kesälaitumen katos, yhteensä noin 14 m³. Ilmoituksen mukaan lanta on ollut hyvin maatonut ja seassa on ollut runsaasti heinää. Asiaa on käsitelty Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa 7.12.2017 (§ 49) ja määrätty lohkolle Uusikuu kivien hautaamiseksi kaivettuihin kuoppiin sijoitettu lanta (lampolan pehku) kaivamaan ylös ja sijoittamaan asianmukaisesti tehtyyn aumaan, josta lanta on mahdollista käyttää peltoviljelyyn seuraavana kesänä kasvukautena tai luovuttaa lannanluovutus sopimuksen mukaisesti toiselle viljelijälle.

Tilan 491-457-4-275 omistajat tekivät 7.11.2017 ilmoituksen lannan aumavarastoinnista (valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamiseksi 1250/2015 § 9) lohkolle Uusikuu. Ympäristötarkastaja on tehnyt tilalle tarkastuksen 7.6.2018 ja todennut, että vaaditut kunnostustoimet on tehty ja maahan haudattu lanta on kaivettu ja varastoitu aumavarastoon. Aumavarasto on ollut em. asetuksen mukainen.

Asiaa on käsitelty Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa 7.12.2017 (§ 49) (määräys haudatun lannan ylös kaivamiseksi), 8.3.2018 (§ 36) (oikaisuvaatimus viranhaltijapäätökseen lannan aumavarastointia koskevassa

31.5.2021

asiassa), 26.4.2018 (§ 48) (kantelu viranhaltijoiden toimista), 6.9.2018 (§ 86) (vireillepano maahan haudatun lannan ylös kaivamiseksi aiempien päätösten osittain noudattamatta jättämisen johdosta), 6.11.2019 (§ 75) (vastaus eduskunnan oikeusasiamiehelle tehtyyn kanteluun) ja 25.9.2019 (§ 65) (ojitusta koskevan erimielisyyden ratkaisu).

Ympäristölautakunnan 7.12.2017 tekemän päätöksen mukaan virheelliset toimintatavat lannan käsittelyssä korjataan ensisijaisesti ympäristövalvonnallisin keinoin. Peltolohkolle Uusikuu (492-07353-29) haudattu lanta tulee kaivaa ylös viipymättä sääolosuhteiden salliessa, kuitenkin viimeistään 30.6.2018, ja käsitellä siten kuin 8.9.2017 tehtyä tarkastuskäyntiä koskevassa tarkastuspöytäkirjassa on ohjeistettu. Ojitusta koskevan asian osalta päätöksessä todetaan, että ympäristönsuojeluviranomaisen edustajan (ympäristösuunnittelija) mukaan ojitustapaa ja vesien johtamista koskeva asia on kertaalleen ratkaistu yhteisymmärryksessä molempien osapuolten kesken. Peltolohkon Uusikuu kunnostamisen jälkeen myös pelloilta tulevien ravinteiden määrän arvioidaan vähenevän.

Asiaa käsiteltiin edelleen Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa 6.9.2018 (§ 86), kun Kalevi Välimäki oli lähestynyt Mikkelin seudun ympäristöpalveluja 21.8.2018 lähettämällään Mikkelin seudun ympäristölautakunnalle osoitetulla sähköpostilla. Sähköpostissa on esitetty hallintopakon vireillepanohakemus lannalla haudatun alueen kunnostamiseksi ympäristölautakunnan 7.12.2017 antaman päätöksen osin noudattamatta jättämisen takia kiinteistöllä 491-457-4-215. Asian käsittelyn yhteydessä todetaan, että ympäristötarkastaja on tehnyt tilalle tarkastuksen 7.6.2018 ja todennut, että vaaditut kunnostustoimet on tehty ja maahan haudattu lanta on kaivettu pois maasta ja varastoitu aumavarastoon. Aumavarasto on nitraattiasetuksen mukainen. Tarkastusmuistio on päätöksen liitteenä. Hyväksytty päätös oli, että asia merkitään tiedoksi.

Eduskunnan oikeusasiamiehelle tekemässään kantelussa Välimäki arvostelee viranhaltijan toimintaa Mikkelin seudun ympäristölautakunnan kokouksessa 6.9.2018. Välimäen mukaan ympäristölautakunnan esittelijä antoi lautakunnalle virheellistä tietoa alueen kunnostamisesta ja lannan ylös kaivamisesta kiinteistöllä 491-457-4-215. Välimäki viittaa muistioon, joka hänen mukaansa osoittaa, että lantaa on kaivettu ylös vain yhdestä lantahaudasta ja vaadittuja kunnostustoimia ei ole tehty. Välimäen mukaan tilan 491-457-4-275 omistajat ovat 8.11.2017 antamassaan vastineessa ilmoittaneet ympäristölautakunnalle haudanneensa lantaa lohkolle Uusikuu 34 kuutiota. Välimäki pyytää, että asia palautetaan uudelleen ympäristölautakunnan käsittelyyn. Lisäksi kantelu koskee sitä, että Mikkelin seudun ympäristölautakunnan kokouksessa 6.9.2018 hallintopakon vireillepanohakemus käsiteltiin ilmoitusasiana ja vaatimusosa jätettiin käsittelemättä. Ilmoitusasiana käsiteltyä päätöksestä ei voinut valittaa.

Eduskunnan oikeusasiamiehen 8.12.2020 antaman päätöksen mukaan lautakunta ei ole antanut päätöksessään ratkaisua kantelijan hakemukseen ja siinä esitettyihin vaatimuksiin. Oikeusasiamies toteaa, että oikeusasiamiehen toimivaltaan ei kuulu palauttaa asiaa viranomaiselle uudelleen käsittelyyn mutta oikeusasiamies saattaa ympäristölautakunnan tietoon edellä esitetyn käsityksen siitä, että hallintopakkoasian käsittely on jäänyt ympäristölautakunnassa kesken ja että lautakunnan tulisi jatkaa asian käsittelyä ja antaa siihen valituskelpoinen ratkaisu. Eduskunnan oikeusasiamies pyytää ympäristölautakuntaa ilmoittamaan 31.5.2021 mennessä, mihin toimenpiteisiin eduskunnan oikeusasiamiehen päätös on mahdollisesti antanut aihetta.

Vastaus eduskunnan oikeusasiamiehelle

Eduskunnan oikeusasiamiehen antaman päätöksen mukaan ympäristölautakunta on menetellyt virheellisesti, koska se ei ole antanut päätöksessään ratkaisua Välimäen hakemukseen (hallintopakkoasian vireillepanoon) ja

31.5.2021

siinä esitettyihin vaatimuksiin. Eduskunnan oikeusasiamies ei ota kantaa lautakunnan aikaisemman hallintopakkopäätöksen noudattamiseen, mikä on lautakunnan arvioitava asia. Alun perin hallintopakkoasian vireillepanossa vaatimukset ovat olleet seuraavat:

1. Alueelle, jonne lantaa on haudattu, tulee tehdä asianmukainen kunnostussuunnitelma toteutusaikatauluineen ympäristöviranomaisen hyväksyttäväksi.
2. Kunnostuksen jälkeen on seurattava mittauksin ojiin ja Hietasen järveen kulkeutuvien ravinteiden määrää
3. Haudatun lannan alueelle tulevien vesien pääsy on estettävä ojituksin mahdollisimman nopeasti jo ennen lannan pois kaivamista niin, että ravinteiden huuhtoutuminen ulkopuolisiin vesiin saadaan oleellisesti vähennettyä.

Lisäksi Välimäki on osoittanut elokuussa 2018 Mikkelin seudun ympäristölautakunnalle sähköpostin, jossa Välimäki esittää, että peltolohkolla Uusikuu (pinta-ala Välimäen mukaan 145 m²) ei ole kaivettu lantaa ylös lautakunnan päätöksen 7.12.2017 (§ 49) mukaisesti, ja vaatii, että kaikki peltolohkolle Uusikuu haudattu lanta on kaivettava ylös viipymättä ja käsiteltävä nitraattiasetuksen mukaisella tavalla.

Välimäki on esittänyt oikeusasiamiehelle tekemässään kantelussa käsityksensä sitä, että ympäristölautakunnan päätöstä 7.12.2017 ei ole kaikilta osin noudatettu ja että kaikkea lantaa ei ole kaivettu ylös päätöksen edellyttämällä tavalla. Lisäksi kantelu koskee sitä, että Mikkelin seudun ympäristölautakunnan kokouksessa 6.9.2018 hallintopakon vireillepanohakemus käsiteltiin ilmoitusasiana ja vaatimusosa jätettiin käsittelemättä. Ilmoitusasiana käsiteltynä päätöksestä ei voinut valittaa.

Lisäksi Välimäki on tehnyt ympäristönsuojelulain mukaisen vireillepanon Etelä-Savon Ely-keskukseen 12.3.2021. Etelä-Savon Ely-keskus on siirtänyt vireillepanon hallintolain 21 §:n mukaisena asiakirjan siirtona toimivaltaiseksi katsomalleen viranomaiselle (Mikkelin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen). Ely-keskukselle saapunut vireillepano koskee kiinteistöllä 491-457-4-275 laidunmaaksi raivattua lohkoa (Uusikuu), jonne ilmoituksen mukaan on haudattu lantaa. Vireillepanossa vaaditaan alueen kunnostamista, tarkkailua ja vesien johtamisen uudelleen järjestelyä, ja epäillään pohjaveden pilaantumista. Ely-keskus toteaa, että ko. alue ei sijaitse vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisella pohjavesialueella.

Mikkelin seudun ympäristölautakunta on käsitellyt vesien johtamista kiinteistön 491-457-4-275 alueella kokouksessaan 25.9.2019 (§ 65). Asiassa on tehty valituskelpoinen päätös, josta ei ole valitettu. Mikkelin seudun ympäristölautakunta on käsitellyt kokouksessaan 21.4.2021 Etelä-Savon Ely-keskuksen Mikkelin seudun ympäristölautakunnalle siirtämää ympäristönsuojelulain mukaista vireillepanoa, joka sisältää samat vaatimukset kuin Välimäen aiemmin Mikkelin seudun ympäristölautakunnalle osoitettu vireillepano sisälsi. Koska ympäristölautakunta on käsitellyt vesien johtamista tilan 491-457-4-275 lohkolle Uusikuu päätöksessään 25.9.2019 (§ 65), ja alueen kunnostamista päätöksessään 21.4.2021 (§ 47) ja molemmissa asioissa on annettu valituskelpoiset päätökset, totean vastauksena eduskunnan oikeusasiamiehelle, että eduskunnan oikeusasiamiehelle osoitetussa kantelussa esitetyt asiat ovat tulleet Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa riittävällä tavalla käsitellyiksi, ja Mikkelin seudun ympäristölautakunta on tehnyt kantelun kohteena olevista asioista valituskelpoiset päätökset. Otteet ympäristölautakunnan päätöksistä ovat tämän vastauksen liitteenä.

Mikkelissä 31.5.2021

Hanna Pasonen
Ympäristöpäällikkö
Mikkelin seudun ympäristöpalvelut

MIKKELIN SEUDUN
YMPÄRISTÖPALVELUT

31.5.2021